

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Психологія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	G6 Інформаційно-вимірювальні технології; G Інженерія, виробництво та будівництво.
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація»
Статус освітньої компоненти	Обов'язкова компонента (ОК-5)
Курс, семестр викладання	2 курс, 3 семестр
Трудомісткість освітньої компоненти	4 кредити ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 24 год., практ. зан. – 20 год., самост. роб. – 76 год.; заочна форма навчання: лекц. – 14 год., практ. зан. – 10 год., самост. роб. – 96 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Метрології, якості та стандартизації
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології

Викладачі

МИХАЙЛЕНКО Вікторія Олександрівна

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри метрології, якості та стандартизації,
E-mail: scaem@suitt.edu.ua
Тел.: +380674832233
Консультації: щовівторка з 13⁰⁰ до 14⁰⁰ год., каб. 213
(головний корпус)

Мета освітньої компоненти	– оволодіння історичним досвідом філософсько-психологічної думки вчених, мислителів різних епох, диференціювання наукових підходів представників різних шкіл психології; сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про психіку, свідомість, особистість, діяльність, психічних явищ, а також усвідомлення
----------------------------------	--

	закономірностей та механізмів психічного розвитку
Компетентності, формуванню яких сприяє освітня компонента	ЗК-8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-9 Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК-11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК-12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	ПРН-16. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ПРН-17. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

Програма освітньої компоненти

Тема 1. Психологія на сучасному етапі її розвитку. Історія психології, її предмет і задачі.	Місце психології в системі наук. Суб'єкт та об'єкт психології. Проблема предмета психології. Галузі сучасної психології. Завдання психології. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Вступ до історії психології. Задачі історії психології. Особистість вченого в історії психології та вивчення психологічних проблем. Періодизація становлення психологічної науки. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку, несвідомі психічні явища та цілісні структури психіки. Психологія як наука про пояснення та розуміння психіки. Розвиток психологічних ідей в арабомовній науці. Вплив релігії на розвиток психологічного знання. Психологічні ідеї середньовічної Європи. Духовне життя епохи Відродження. Психологічні аспекти навчання та розвитку дітей в Середньовіччі та в епоху Відродження. Принципи психологічної думки XVII ст. Рене Декарт: рефлексії і «пристрасті душі». Бенедикт Спіноза: Бог-Природа. Гофрід-Вільгельм Лейбніц: проблема несвідомого; Томас Гоббс: асоціація ідей. Джон Локк: два види досвіду.
Тема 2. Розвиток психіки. Психіка як предмет психології. Особистість у психології.	Механізми психіки людини: відображення, проектування, опредметнення. Психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Поняття про філогенез та онтогенез психіки. Періодизація вікового розвитку людини. Етапи розвитку психіки: елементарна сенсорна психіка, перцептивна психіка, тваринний інтелект. Поняття про закономірності розвитку. Фактори розвитку – біогенетичні та соціогенетичні. Коротка характеристика вікових етапів. Розвиток свідомості та її структура. Самосвідомість людини. Поняття особистості в психології. Людина, індивід, особистість, індивідуальність. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальної взаємодії. Склад і структура особистості: спрямованість особистості; індивідуально-психофізіологічні властивості особистості (статеві, вікові

	особливості, патологічні зміни, темперамент); соціально-психофізіологічна характеристика особистості (психічні процеси, стани, властивості, характер); соціальногенетичний аспект особистості (задатки, здібності, досвід людини). Самооцінка – центральний компонент “Я-концепції”: за рівнем (висока, середня, низька); за співвіднесенням з реальними успіхами (адекватна, неадекватна); за особливістю функціонування (конфліктна, безконфліктна).
Тема 3. Пізнавальні психічні процеси	Поняття про увагу. Функції уваги. Види уваги: мимовільна (пасивна) і довільна (активна), післядовільна;. Форми уваги: зовнішня і внутрішня; колективна, групова, індивідуальна. Властивості уваги: спрямованість, зосередженість, стійкість, тривалість, концентрація, інтенсивність, коливання (флуктуація), розподіл, переключення, обсяг, широта, активність. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів: органи чуття, аналізатори, рецептори. Класифікація та види відчуттів: дистантні (зорові, слухові, нюхові), контактні (смакові, больові, тактильні); екстероцептивні; інтероцептивні (органічні відчуття); пропріоцептивні (кінестетичні, статичні). Загальні закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibiliзація, синестезія, контраст, індукція. Властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Основні поняття: відчуття, аналізатор, рецептор, верхній абсолютний поріг чутливості, нижній абсолютний поріг чутливості, , адаптація, закон Вебера-Фехнера, сенсibiliзація, синестезія, контраст, індукція. Поняття про сприймання. Фізіологічні основи сприймань. Особливості сприймань (предметність, цілісність, структурність, контактність, осмисленість, категоріальність, вибірковість, аперцепція, динамічний стереотип, установка). Класифікація і види сприймань: за провідним аналізатором (зорові, слухові, нюхові, смакові, дотикові, статичні, кінестетичні); за формами існування матерії (простору, руху, часу). Мимовільне та довільне сприймання. Поняття про пам'ять. Пам'ять людини (довільна, логічна, опосередкована) і тварини (генетична, механічна). Класифікація і види пам'яті: за часом збереження матеріалу (миттєва, короткочасна, оперативна, довготривала, генетична); за переважаючим аналізатором (зорова, слухова, тактильна, смакова, нюхова); за змістом того, що запам'ятовується і відтворюється (образна, словесно-логічна, рухова, емоційна); за характером участі волі в процесах запам'ятовування і відтворення матеріалу (мимовільна і довільна). Процеси і закономірності пам'яті. Поняття про мислення. Зв'язок мислення з мовою. Теорії мислення, його фізіологічна основа. Мислительні дії і операції (порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація). Класифікація та види мислення: за змістом (наочно-дійове, наочно-образне, абстрактне); залежно від змісту задач, у розв'язання яких воно включається (технічне, наукове, художнє); за характером завдань (практичне, теоретичне, інтуїтивне, аналітичне); за ступенем новизни і оригінальності (репродуктивне і продуктивне); Інтелект людини (логічно-формальний, наочно-конкретний, аналітично-рецептивний, комбінаторно-творчий, сприйнятливо-тонкий, загострено - спрямований). Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Фізіологічна основа уяви. Класифікація та види уяви: у зв'язку із застосуванням волі (активна-довільна; пасивна-мимовільна); залежно від характеру діяльності людини (продуктивна-творча; репродуктивна-відтворююча); за змістом (художня, технічна, наукова). Мрія, фантазія, сновидіння, галюцинація. Функції уяви (уявлення дійсності в образах; регулювання емоційних станів; участь в довільній регуляції пізнавальних процесів і станів; формування внутрішнього плану дій). Уява і творчість. Роль уяви в різних видах діяльності (науковій, технічній, художній)

Тема 4. Особистість в діяльності і спілкуванні	Поняття про особистість в психології Людина як індивід, особистість, індивідуальність. «Я – концепція » особистості. П'ятифакторна модель особистості. Соціальне та біологічне в особистості. Джерела активності особистості. Природа особистості в психологічних теоріях Поняття про персонологію. Погляди відомих персонологів на особистість. Діяльність. Структура діяльності Поняття про діяльність у вітчизняній психології. Психологічна структура діяльності. Види і способи діяльності Психологічна характеристика видів діяльності: гра навчання, праця. Поняття про провідну діяльність. Способи діяльності: навички, уміння, звички. Засоби діяльності Структура і функції спілкування Поняття про спілкування. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, соціальна перцепція. Функції спілкування (за Ф.Ломовим). Вербальні та невербальні засоби спілкування. Механізми психологічного впливу на особистість: переконання, зараження, навіювання, наслідування. Механізми соціальної перцепції. Особливості міжособистісного спілкування. Соціальні групи. Особистість у групі. Класифікація груп у психології. Великі і малі групи. Статус особистості в групі. Метод соціометрії. Поняття про колектив. Ознаки колективу. Колектив як найвищий рівень розвитку групи.
Тема 5. Індивідуально-типологічні властивості особистості	Темперамент. Теорії темпераменту. Історія вивчення темпераменту. Теорії темпераменту: гуморальна (Гіпократ, Гален), конституційна (Кречмер, Шелдон), психофізіологічна (Павлов) теорії. Сучасні погляди на природу темпераменту (Теплов, Небілицин). Психологічна характеристика видів темпераментів. Особливості холеричного, сангвінічного, флегматичного, меланхолійного типів темпераменту (Русалов, Стреляу) Властивості темпераменту. Методики вивчення темпераменту.. Роль темпераменту в діяльності Характер. Структура характеру. Вчення про характер. Типологія характерів. Структура характеру: за провідними рисами та як сукупність симпомокомплексів (за Тепловим). Проблема формування характеру. Типологія характерів. Поняття про акцентуацію характеру. Погляди К.Леонгарда та Є.Личко. Психологічна характеристика типів акцентуацій: демонстративний, збудливий, тривожний, екзальтований, гіпертимний, циклотимний, дистимний тощо. Здібності. Структура здібностей. Здібності і задатки. Розвиток здібностей. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, талант, геніальність.

Методи навчання

При вивченні освітньої компоненти використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах освітньої компоненти (схеми, таблиці, графіки, діаграми; зображення, картини, зарисовки, фотографії). ▪ Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, інтерактивні презентації, дебати, полеміки). ▪ Відпрацювання навичок та робота в групах. Це два тісно взаємопов'язані методи, котрі допомагають здобувачам освіти практикувати одночасно і необхідні профільні навички, і вміння працювати в команді. Зазвичай група складається з 2-6 осіб. Кожній групі дається конкретне завдання і час на його виконання, у процесі вони можуть допомагати і підказувати одне одному. Потім здобувачі повинні продемонструвати результати своєї роботи в аудиторії. ▪ Застосовуються нові форми роботи з інформацією:, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, і т. ін.
Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати

	інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, складання порівняльних таблиць і т.п. ▪ Творчі роботи. Мета таких робіт – розвиток творчого мислення, ерудиції, логіки, вміння комбінувати різні знання і техніки. Ці способи навчання охоплюють: проведення власних досліджень, а також написання рецензій, відгуків, статей, творів та багато іншого.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. ▪ Онлайн дискусії; ▪ Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання); ▪ Відеозаписи лекцій і практичних занять; ▪ Квізи (проведення бліц-опитування із застосуванням Google Форм) тощо.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з освітньої компоненти	Результати навчання з даної освітньої компоненти, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: ▪ Знання – розуміння основних теорій, концепцій і напрямів розвитку філософсько-психологічної думки; знання про структуру та функції психіки, свідомості, особистості, діяльності; усвідомлення закономірностей психічного розвитку, основних психологічних явищ і механізмів. ▪ Уміння/навички – застосовувати набуті знання для аналізу психічних процесів і станів; порівнювати та критично оцінювати підходи різних психологічних шкіл; ідентифікувати психологічні закономірності у поведінці та діяльності людини. ▪ Комунікація – аргументовано висловлювати власну думку з питань психології; вести діалог із фахівцями та нефхівцями з психологічних питань; використовувати психологічні знання у міжособистісному та професійному спілкуванні. ▪ Відповідальність і автономія – самостійно приймати рішення, базуючись на психологічних знаннях; нести відповідальність за результати власного навчання та практичної діяльності; ініціювати власний професійний розвиток у сфері психології.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної освітньої компоненти оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно

	вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою освітньої компоненти. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю начальних досягнень	В межах даної компоненти передбачено три види контролю: поточний, підсумковий та семестровий/академічний. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якості підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу освітньої компоненти застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ, тестування. Підсумковий контроль – це накопичена здобувачем сума балів за результатами вивчення п'яти тем та виконання завдань самостійної роботи. Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення заліку, під час якого здобувачу виставляється остаточна оцінка за освітню компоненту, яка виводиться із суми балів за результатами підсумкового контролю та складання тесту. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Політика освітньої компоненти

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах освітньої компоненти. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (залік) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою освітньої компоненти.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах освітньої компоненти, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з освітньої компоненти можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали освітньої компоненти розміщені на платформі Moodle

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	▪ Данилюк І. В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть ХІХ-перша половина ХХ століття). Київ: Либідь, 2002. 152 с. ▪ Варій М.Й. Психологія особистості: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592с. ▪ Гордієнко В., Копець Л. Психологія особистості в біографіях, подіях, портретах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 304с. ▪ Копець Л.В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460с. ▪ Семиченко В. А. Психологія особистості. Київ: Вид. О. М. Ешке, 2001. 427 с. ▪ Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 280 с
Методичні рекомендації та розробки викладачів освітньої компоненти	▪ Михайленко В.О. Психологія: Навчально-методичний комплекс освітньої компоненти [ОПП «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація» зі спеціальності G6 Інформаційно-вимірні технології; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025.
Інформаційні ресурси	▪ Міністерство цифрової трансформації України https://thedigital.gov.ua/ ▪ Офіс Реформ КМУ https://rdo.in.ua/ ▪ Одеська обласна державна адміністрації https://oda.od.gov.ua/ua ▪ Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського http://nbuv.gov.ua ▪ Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : http://odnb.odessa.ua/ ▪ Варій М. Й. Загальна психологія.. URL: http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html ▪ Максименко С. Д. Загальна психологія. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/zagalna_psihologiya_-_maksimenko_sd ▪ Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: підручник / Е. Л. Носенко, І. Ф. Аршава. Д.: Вид-во

Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 261 с. URL:

<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/suchasninapramypsyhologii.doc>

- Чумак О.А. Психологія особистості: навч. посіб. URL:

<http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1784/1/Choomak.pdf>

Рік введення силабусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри метрології, якості та стандартизації (Протокол від 7 березня 2025 р. № 8)

Декан факультету

Завідувач кафедри

Гарант освітньої програми

Викладач:

Олег ГРАБОВСЬКИЙ

Антоніна ГАБЕР

Ольга КИСЕЛЬОВА

Вікторія МИХАЙЛЕНКО